

Høringsnotat – Forslag om endringer i Taubaneforskriften

1. Bakgrunn

Bakgrunnen for forslaget om endringer i forskrift om taubaner av 21. juni 2017 nr. 906 (taubaneforskriften) er at direktiv 2000/9/EF (taubanedirektivet) erstattes med forordning (EU) 2016/424 av 9. mars 2016 i tråd med EU-kommisjonens målsettinger om at rettsakter som er basert på "ny metode" blir ensartet implementert i hele EØS. Da deler av gjeldende forskrift er en implementering av direktivet, som nå oppheves må det blant annet gjøres endringer i forskriftens del III. Dette innebærer at kapittel 4 om grunnleggende krav og sikkerhetsanalyser, kapittel 5 om sikkerhetskomponenter, kapittel 6 om delsystemer, kapittel 7 om taubaneanlegg og kapittel 9 om CE-samsvarserklæring oppheves, og erstattes med forordningen. Videre vil vedlegg I – IX i gjeldende forskrift oppheves, da disse nå er vedlagt taubaneforordningen.

De foreslåtte forskriftsendringene har sin bakgrunn i at taubaneforordningen inkorporeres i norsk rett med virkning fra 21. april 2018. Henvisningen til forordningen vil bli inntatt i del III i forskriften. Fra samme dato oppheves gjeldende taubanedirektiv. Lojalitetsplikten som følger av EØS-avtalens artikkel 3 innebærer at det bør tilstrebes en situasjon der samme forhold ikke er regulert både i en EØS-rettsakt og i nasjonal lovgivning.

Inkorporeringen av taubaneforordningen innebærer også at det bør gjøres endringer i kapittel 1 i forskriften. Dette gjelder § 1-2 om virkeområdet og § 1-3 om definisjoner, og er begrunnet i at taubaneforordningen selv angir eget virkeområde og har egne definisjoner som i noen tilfeller avviker fra definisjonen i forskriftene.

Uavhengig av den nye taubaneforordningen foreslår Statens jernbanetilsyn at det gjøres endringer i enkelte andre bestemmelser i taubaneforskriften. Dette gjelder blant annet § 10-13 om spesielle inspeksjoner.

2. Nærmere om taubaneforordningen

Den nye taubaneforordningen har to hovedformål. Det første formålet er å sikre et velfungerende marked for delsystemer og sikkerhetskomponenter til bruk i taubaneanlegg. Forordningen tilpasser taubanedirektivet med den såkalte varepakken fra 2008, som innførte et overordnet rammeverk for omsetning av varer i hele EØS-området. Varepakken er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført nasjonalt i lov av 13. desember 2013 om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven). Den nye taubaneforordningen tilpasser kravene i dagens taubanedirektiv med varepakken gjennom en henvisning til forordning 765/2008/EF og beslutning 768/2008/EF om felles rammeverk for markedsføring av produkter. Tilpasningen innebærer strengere krav til tekniske kontrollorgan, etablering av enhetlige definisjoner og nærmere regulering av involverte økonomiske aktørers ansvar og forpliktelser (produsenter, distributører, importører mv.). Forordningen klargjør videre at tilsynsmyndighetenes markedstilsyn med taubaneprodukter skal gjennomføres i henhold til forordning nr. 765/2008/EF, siden det eksisterer harmonisert regelverk for taubaner.

Det andre formålet er å justere taubanedirektivet på områder der praktisering av direktivet har bydd på utfordringer, blant annet grensedragningen mellom taubanedirektivet og heisdirektivet 95/15/EF, mellom taubanedirektivet og fornøyelsesinnretninger (som ikke er regulert av felleseuropeisk lovgivning) og ulike nasjonale tolkinger/framgangsmåter for samsvarsvurdering av delsystemer. Forordningen samkjører bestemmelsene for samsvarsvurderinger fra delsystemer med allerede eksisterende samsvarsvurderinger for sikkerhetskomponenter. Forordningen introduserer også CE-merking for delsystemer og styrker tekniske kontrollorganers (NoBo-enes) rolle samt kravene som stilles til dem.

3. Nærmere om forslaget til endringer i taubaneforskriften

Bestemmelsen om virkeområdet for taubaneforskriften i § 1-2 tredje ledd foreslås opphevet, for å samsvare med artikkel 2 i taubaneforordningen. Statens jernbanetilsyn legger til grunn at taubaneanlegg er tilstrekkelig

definert i forskriften § 1-3 bokstav a). Dette betyr at taubaner som oppfyller definisjonen i § 1-3 bokstav a) er omfattet av forskriften, med mindre de er særskilt unntatt etter § 1-2.

Taubaneforskriften § 1-2 fjerde ledd inneholder bestemmelser om hvilke taubaner og innretninger som ikke faller inn under virkeområdet til forskriften. Da taubaneforordningen i artikkel 2 nr. 2 selv inneholder en slik bestemmelse, vil samme forhold være regulert både i forskriften og i forordningen. Det foreslås at bestemmelsen i fjerde ledd oppheves og erstattes med en bestemmelse om at forskriften ikke gjelder for:

- taubaner omfattet av artikkel 2 nr. 2 i vedlegget til del III i forskriften,
- godstauaner som er to kilometer eller kortere eller går over egen grunn, eller
- kabelkraner for godstransport som er to kilometer eller kortere eller går over egen grunn.

Gjeldende bestemmelser i taubaneforskriften del III foreslås opphevet, all den tid disse nå er omfattet av taubaneforordningen. Ny overskrift til del III foreslås å lyde: «Bestemmelser om tilgjengeliggjøring på markedet av og fri bevegelse for delsystemer og sikkerhetskomponenter til taubaner for persontransport. Krav til utforming, bygging og ibruktaking av nye taubaneanlegg». Øvrig innhold i del III erstattes med en henvisning til forordningen, og at det er Statens jernbanetilsyn som er myndighet etter loven. I tillegg tas det inn en bestemmelse om tidspunktet for ikrafttreddelsen av endringene og opphevelsen av kapitlene 4, 5, 6, 7, 8 og 9, samt vedleggene.

Bestemmelsen i § 8-1 om at teknisk kontrollorgan utpekes av Statens jernbanetilsyn, foreslås inntatt som nytt ledd i forskriften § 1-4 tredje ledd om myndighetene.

I tillegg foreslås det inntatt en bestemmelse om tilsyn med omsetning av delsystemer og sikkerhetskomponenter (markedstilsyn). Bestemmelsen foreslås inntatt som ny § 1-5. Bestemmelsen innebærer at Statens jernbanetilsyn kan føre tilsyn med at taubanens delsystemer og sikkerhetskomponenter oppfyller de grunnleggende kravene, samt at sikkerhetskomponentene og delsystemene har tilstrekkelig merking. Dette er krav som følger av del III i forskriften. Av samme grunn foreslås det at Statens jernbanetilsyn kan pålegge den som bringer i omsetning et delsystem eller sikkerhetskomponent å begrense anvendelsesområdet, forby bruk eller tilbakekalle delsystemet eller sikkerhetskomponenten fra markedet. Videre foreslås det at kostnadene ved tilsyn i medhold til bestemmelsen, kan kreves dekket av den som kunne fått pålegg. Forslaget er begrunnet med Norges forpliktelser i henhold til EØS-avtalen, og tilsvarende § 1b i tidligere lov om taubaner av 1912.

Statens jernbanetilsyn foreslår en endring i forskriften § 10-13. Begrunnelsen for endringen er å gjøre det klart at det ikke er nødvendig å prøve alle komponenter og konstruksjonsdeler, men at det er tilstrekkelig å prøve et utvalg på bakgrunn av virksomhetens vurdering av hvilke av disse som er mest utsatt for utmatting. Det presiseres at det er taubaneverksamheten som har ansvaret for å gjennomføre denne vurderingen. Utgangspunktet for vurderingen er bestemmelsen i forskriften § 3-13 tredje ledd, hvor det framgår at der det foreligger beskrivelse av vedlikehold fra leverandøren av anlegget, skal leverandørens beskrivelse følges.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringene i taubaneforskriften vil ikke innebære vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser, selv om markedstilsynet også utvides til å gjelde delsystemer.

5. Forslag til endringer i taubaneforskriften

§1-2 tredje ledd oppheves.

§ 1-2 fjerde ledd oppheves, og erstattes med:

Forskriften gjelder ikke for:

- a) taubaner omfattet av artikkel 2 nr. 2 i vedlegget til del III i denne forskriften.

- b) godstauaner som er to kilometer eller kortere eller som går over egen grunn, eller
- c) kabelkraner for godstransport som er to kilometer eller kortere eller går over egen grunn.

§ 1-3 bokstavene f, g, h, i, j, k, l og m oppheves.

Nytt fjerde ledd i § 1-4 skal lyde:

Statens jernbanetilsyn utpeker teknisk kontrollorgan etter del III i forskriften.

Ny § 1-5 skal lyde:

§ 1-5 Tilsyn med omsetning av delsystemer og sikkerhetskomponenter (markedstilsyn)

Statens jernbanetilsyn kan pålegge den som bringer i omsetning et delsystem eller en sikkerhetskomponent, å begrense anvendelsesområdet, forby bruk eller tilbakekalle delsystemet eller sikkerhetskomponenten fra markedet, dersom det foreligger risiko for at delsystemet eller sikkerhetskomponenten ikke oppfyller de grunnleggende kravene i kapittel V i vedlegget til del III i denne forskriften. Det samme gjelder dersom et delsystem eller en sikkerhetskomponent ikke har nødvendig merking.

Kostnadene ved tilsyn i medhold av denne bestemmelsen kan kreves dekket av den som kan få pålegg etter første ledd.

Overskriften i del III endres til:

Del III. Bestemmelser om tilgjengeliggjøring på markedet av og fri bevegelse for delsystemer og sikkerhetskomponenter til taubaner for persontransport. Krav til utforming, bygging og ibruktaking av nye taubaneanlegg.

Kapittel 5, 6, 7, 8 og 9 oppheves.

Kapittel 4 endres til:

Ny § 4-1.

EØS-avtalen vedlegg II kapittel XXIV. Maskiner (Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/424 om taubaneanlegg og om opphevelse av direktiv 2000/9/EF) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II. Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering.

Ny § 4-2.

Statens jernbanetilsyn utøver myndighet etter denne forskriften.

Ny § 4-3.

Forskriften trer i kraft 21. april 2018.

§ 10-13 første ledd, første og andre punktum oppheves og erstattes med:

Relevante komponenter og konstruksjonsdeler som utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger skal undergis ikke-destruktive prøvinger. Utvelgelsen av hvilke komponenter og konstruksjonsdeler som skal prøves skal skje på bakgrunn av virksomhetens vurdering av hvilke av disse som er mest utsatt for utmatting.

Samtlige vedlegg til del III oppheves.